

หัวข้อวิจัย	การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ผู้ดำเนินการวิจัย	มนต์ทิพย์ แก้วประสิทธิ์
ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองเถิง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
หน่วยงาน	คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปี พ.ศ.	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2) ศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และ 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 80 คน และนักเรียนจำนวน 160 คน จากโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 20 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามครู และแบบสอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. มีความหลากหลายของปรากฏการณ์ในของการจัดการเรียนการสอนมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนปฏิบัติ และ ด้านภาษาสัญลักษณ์ โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ดังนี้ การทบทวนความรู้เดิม การนัดหมายส่งงานพร้อมกัน การให้ทำการบ้าน การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย การเข้าสอนตรงเวลา การใช้คำแทนตัวว่าครู และคำพูดที่มีทางเสียงครับ/คะ
2. นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินเพื่อจะรับรู้ความสามารถของบุตรหลาน

การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ/พัดลมในห้องเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข การใช้ความเข้มงวด กวดขันเพื่อสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน และการพูดชมเชยเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน

3. หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งหลักสูตรแฝงด้านบวกและด้านลบ หลักสูตรแฝงด้านบวก คือ สิ่งที่นักเรียนรับรู้และส่งผลดีต่อนักเรียน ได้แก่ การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรม การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เป็นการรับรู้จากการให้ทำการบ้าน การมีทัศนคติที่ดีต่อครูและรายวิชาเป็นการรับรู้จากการใช้สื่อที่หลากหลาย การมีระเบียบวินัยด้านการตรงต่อเวลาเป็นการรับรู้จากการเข้าสอนตรงเวลา ความรู้สึกมั่นใจกล้าแสดงออกเป็นการรับรู้จากการพยักหน้าของครู และหลักสูตรแฝงด้านลบ ได้แก่ สิ่งที่นักเรียนรับรู้และไม่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น คุณลักษณะการไม่ใฝ่เรียนเป็นการรับรู้จากการบรรยายความรู้ การมีทัศนคติไม่ดีต่อครูเป็นการรับรู้จากการขีดฆ่าแก้ไขผลงาน รู้สึกรกรกสายตาเป็นการรับรู้จากการประดับรูปภาพในห้อง การสร้างกรอบให้ทุกคนต้องปฏิบัติเหมือนกันเป็นการรับรู้จากการมีช่วงเวลาพักระหว่างกิจกรรม และมีความวิตกกังวลในการเรียนเป็นการรับรู้จากการดู ว่ากล่าวตักเตือนในชั้นเรียน

